

KOMMUNLEDNINGSKONTOR KLK

Utredare

Gustaf Lundgren

KOMMUNSTYRELSEN

2021-09-20

Svar på motion: Utred hur viruset covid-19 kom in på våra äldreboenden och inom hemtjänsten samt varför så många har avlidit

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

Kommunfullmäktige beslutar att motionen *Utred hur viruset covid-19 kom in på våra äldreboenden och inom hemtjänsten samt varför så många har avlidit* inte föranleder några ytterligare åtgärder.

Sammanfattning

Thore Wiberg (SD) konstaterar i en motion till kommunfullmäktige den 8 mars 2021 att covid-19-pandemin har synliggjort bristerna inom äldreboenden. Motionären konstaterar att Region Stockholm har drabbats hårt av pandemin och även fått kritik från Inspektionen för vård och omsorg (IVO) för sin pandemi-hantering. Även flera kommuner har fått anmärkningar. Motionären menar att det stora antalet avlidna på särskilda boenden nu måste synas i grunden och att kommunens äldreomsorg, samt regionens sjukvård, måste granskas för att förstå vad som gått fel. Motionären yrkar därför på att Täby kommun utreder hur viruset covid-19 kom in på kommunens äldreboenden och inom hemtjänsten samt varför så många har avlidit.

Flera analyser har redan gjorts angående spridningen av covid-19 inom särskilt boende (SÄBO) och det finns många tydliga slutsatser. Täbys äldreboenden tillhörde inte de som drabbades värst under våren 2020, då smittspridningen inom SÄBO allmänt var stor. Kommunen följde under denna tid alla rekommendationer från ansvariga myndigheter.

När pandemin slog till under våren 2020 saknades viktig kunskap, kunskap som nu allt mer kommer från dessa olika rapporter. När ny kunskap kommer fram omsätts denna omgående till nya riktlinjer och rekommendationer från myndigheterna som Täby kommun mycket målmedvetet uppdaterar och följer.

Socialnämnden har behandlat ärendet vid sitt sammanträde den 9 juni 2021, § 81.

Ärendet

Bakgrund

Thore Wiberg (SD) konstaterar i en motion till kommunfullmäktige den 8 mars 2021 att covid-19-pandemin har synliggjort bristerna inom äldreomsorgen. Motionären konstaterar att Region Stockholm har drabbats hårt av pandemin och även fått kritik från Inspektionen för vård och omsorg (IVO) för sin pandemihantering. Även flera kommuner har fått anmärkningar. Motionären menar att det stora antalet avlidna på särskilda boenden nu måste synas i grunden och att kommunens äldreomsorg, samt regionens sjukvård, måste granskas för att förstå vad som gått fel. Motionären yrkar därför på att Täby kommun utreder hur viruset covid-19 kom in på kommunens äldreboenden och inom hemtjänsten samt varför så många har avlidit.

Spridning av covid-19 på SÄBO i Region Stockholm

Under våren 2020 inträffade ett stort antal dödsfall bland personer med konstaterad covid-19 smitta på särskilda boenden (SÄBO) i Region Stockholm. Avlidna på boenden stod under pandemins initiala skede för nästan hälften av alla dödsfall i regionen. Region Stockholm har i rapporten "Uppföljning av dödsfall kopplat till covid-19 pandemin våren 2020 - en journalgenomgång på särskilda boenden"¹ beskrivit och analyserat hur detta kunde ske.

Rapporten konstaterar bl.a. att medicinska förutsättningar på boenden är beroende av tillgången på sjuksköterskor, vilket ofta varierar kraftigt - särskilt nattetid. Det innebär att möjligheten att effektuera ordinationer och att göra medicinska bedömningar varierade mellan olika boenden. Rapporten konstaterar

¹ <https://www.sll.se/globalassets/1.-halsa-och-varld/bilagor---nyhet/2021/rapport-covid-19-som-dodsorsak-sarskilda-boenden.pdf>

även att arbetsbelastningen för personalen var särskilt hög i början av pandemin. Initialt rådde på vissa håll även brist på skyddsutrustning.

Rapporten noterar även att det finns ett grundproblem när det gäller dokumentation. Dokumentationen görs i flera separata system, något som beror på att det är två huvudmän involverade. Detta innebär att involverade aktörer inte alltid har tillgång till all information runt en patient och därigenom inte får någon helhetsbild.

Geografisk spridning av covid-19 i Stockholms län

I rapporten "Covid-19 i Stockholms län till och med mitten av juni 2020 - förloppet och den geodemografiska spridningen"² beskriver Region Stockholm hur covid-19 utvecklades i Stockholms län över tid fram till och med mitten av juni 2020. Rapporten redogör för spridningen geografiskt inom länet samt inom olika sociodemografiska grupper.

Rapporten konstaterar att vissa geografiska områden i länet drabbades hårdare än andra under denna tidsperiod, med mycket omfattande variation mellan olika betjäningsområden (geografiska områden med i genomsnitt 14 000 invånare). I rapporten är det tydligt att de betjäningsområden som ligger i Täby inte tillhörde de hårdast drabbade.

Coronakommissionens slutsatser

Den av regeringen tillsatta Coronakommissionen konstaterade i sitt första delbetänkande³ (december 2020) att det saknades en uppdaterad och övergripande bild av hur den kommunala äldreomsorgen fungerade vid pandemins utbrott. Kommissionen pekar även på de "sedan länge välkända strukturella bristerna" inom äldreomsorgen, och att detta orsakade ett problem när viruset slog till.

Kommissionen lägger en stor del av ansvaret för bristerna på regeringen och menar att riksdag och regering nu måste se över vad som är en tillräcklig bemanning på särskilda boenden och i hemtjänsten. Rapporten slår också fast att

² <https://www.sll.se/globalassets/1-halsa-och-varld/bilagor---nyhet/bilagor-nyheter-2020/region-stockholm-rapport-ces-nr-1-om-covid-19-i-stockholms-lan.pdf>

³ Äldreomsorgen under pandemin", SOU 2020:80: <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2020/12/sou-202080/>

de åtgärder som sattes in för att minska risken för spridning inom äldreomsorgen sattes in för sent, och var otillräckliga.

Bristande tillgång till skyddsutrustning var på många håll även ett problem, menar kommissionen. När Socialstyrelsen väl fått överblick över läget hade smittan för länge sedan tagit sig in på de särskilda boendena.

Coronakommissionen ska lämna en andra delredovisning senast den 31 oktober 2021. Slutredovisning av uppdraget sker senast den 28 februari 2022.

Slutsatser

Som redovisats ovan har flera analyser gjorts angående spridningen av covid-19 inom SÄBO. Både Region Stockholm och Coronakommissionen har dragit flera tydliga slutsatser. Det kan också konstateras att Täbys äldreboenden inte tillhörde de som drabbades värst under våren 2020, då smittspridningen inom SÄBO allmänt var stor. Täby kommun följde under denna tid alla rekommendationer från ansvariga myndigheter.

Region Stockholm gör kontinuerliga uppföljningar för att få djupare kunskap om pandemins effekter och Coronakommissionens arbete fortsätter. Även aktörer som Folkhälsomyndigheten och Socialstyrelsen bedriver ett kontinuerligt analysarbete för att få ökad förståelse om pandemin och dess effekter.

När pandemin slog till under våren 2020 saknades viktig kunskap, kunskap som nu allt mer kommer från dessa olika rapporter. När ny kunskap kommer fram omsätts denna omgående till nya riktlinjer och rekommendationer från myndigheterna som Täby kommun mycket målmedvetet uppdaterar och följer.

Ekonomiska överväganden

Beslutet att motionen inte föranleder några ytterligare åtgärder innebär inga ekonomiska konsekvenser.

Katarina Kämpe
Kommundirektör

Claes Lagergren
Socialchef

Bilagor

1. Motion "Utred hur viruset covid-19 kom in på våra äldreboenden och inom hemtjänsten samt varför så många har avlidit", daterad den 8 mars 2021
2. Tjänsteutlåtande socialnämnden, daterat den 11 maj 2021
3. Protokollsutdrag socialnämnden, den 9 juni 2021, § 81

Expedieras

Socialnämnden